

УКРАЇНА

(19) UA (11) 39252 (13) A

(51) 6 A61K31/00

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІОПИС
ДО ДЕКЛАРАЦІЙНОГО ПАТЕНТУ
НА ВИНАХІДвидається під
відповідальність
власника
патенту

(54) СПОСІБ ОДЕРЖАННЯ ЗАСПОКІЙЛИВОГО СУДИННОРОЗШИРЮЮЧОГО ПРЕПАРАТУ

(21) 98020958

(22) 24.02.1998

(24) 15.06.2001

(33) UA

(46) 15.06.2001, Бюл. № 5, 2001 р.

(72) Колотило Михайло Васильович, Страшенко
Анатолій Вікторович(73) Закрите акціонерне товариство "Фармацевти-
чна фірма "Дарниця"(57) 1. Спосіб одержання заспокійливого судино-
розширювального препарату "валідол" на основі

ментолу та ментилового ефіру ізовалеріанової
кислоти, який **відрізняється** тим, що ментол роз-
чиняють у ментиловому ефірі ізовалеріанової кис-
лоти при масовому співвідношенні компонентів
1:(2,55-3,0), відповідно.

2. Спосіб за п. 1, **відрізняється** тим, що в розчин
ментолу в ментиловому ефірі ізовалеріанової кис-
лоти вводять наповнювач і в'язучу домішку з на-
ступним таблетуванням відомим способом.

Винахід відноситься до області ліків та меди-
каментів, які використовуються для підтримання,
підсилення фізіологічних функцій організму, і може
бути використаний для отримання препарату (ва-
лідол), який заспокійливо впливає на центральну
нервову систему і викликає розширення коронар-
них судин.

Найбільш близьким до винаходу за технічною
суттю та досягнутим ефектом є спосіб отримання
субстанції (препарату) "валідол" - заспокійливого,
судинорозширювального лікарського препарату,
основаного на процесі етерифікації (ПР 64-
0481197-05-97) [1]. Суть способу полягає у наступ-
ному. В реактор поміщають ізовалеріанову кисло-
ту та надлишок ментолу відносно до стехіометрії
реакції етерифікації. Реакцію проводять при нагрі-
ванні у присутності каталізатора - сірчаної кисло-
ти. Воду, яка утворюється у процесі етерифікації,
відганяють у вигляді азеотропної суміші з менто-
лом. Продуктом реакції є ментильовий ефір ізова-
леріанової кислоти, у котрому розчинений ментол,
який не прореагував у реакторі. Цей розчин пере-
ганяють у вакуумі і отримують субстанцію "валі-
дол", у котрій вміст ментилового ефіру коливаєть-
ся у межах 68-75% мас., ментолу - 23-28% мас.,
домішок - 2-4% мас.

Із субстанції відомим способом виготовляють
препарат "валідол" у формі таблеток. Нестабіль-
ний склад субстанції, як відмічалось вище, приз-
водить до отримання препарату у формі таблеток,
характерного тим, що тільки 20-25% виготовлених
таблеток відповідає вимогам ФС 42- 3006-93.

Таким чином, недоліками відомого способу
отримання субстанції (препарату) "валідол" [1] є
невисока якість, що характеризується нестабіль-

ним складом (вміст компонентів коливається у
досить широких межах, 6-8% мас.) при великому
вмісті домішок; це негативно відображається на
медичній дії на організм.

Слід відмітити, що отримання якісної твердої
форми препарату потребує значних затрат суб-
станції. Окрім того, спосіб відрізняється складністю
реалізації.

В основу винаходу поставлено задану вдоско-
налити спосіб отримання субстанції (препарату)
"валідол" для забезпечення високої якості лікарсь-
кого препарату при значному спрощенні та здеше-
вленні процесу його отримання.

Для вирішення поставленої задачі запропоно-
вано спосіб отримання заспокійливого судинороз-
ширювального препарату "валідол" на основі мен-
толу та ментилового ефіру ізовалеріанової кисло-
ти в котрому, згідно з винаходом, ментол розчи-
няють у ефірі при масовому співвідношенні компо-
нентів 1:(2,55-3,0), відповідно. Причому у розчин
ментолу в ментиловому ефірі ізовалеріанової кис-
лоти вводять наповнювач та в'язучу добавку із
наступним таблетуванням відомим способом.

Встановлено, що використання індивідуальних
компонентів - ментолу та ментилового ефіру ізо-
валеріанової кислоти при співвідношенні за вина-
ходом забезпечує високу якість отриманої субста-
нції (препарату) "валідол": стабільний склад при
мінімальному вмісті домішок. Така якість принци-
пово не може бути досягнута при використанні
процесу етерифікації, як це реалізоване у спосо-
бі [1]. Вміст компонентів у субстанції коливається у
вузьких межах: для ментолу - 24,9-28,0% мас.; для
ментилового ефіру ізовалеріанової кислоти -

71,65-74,8% мас. Вміст домішок складає 0,2-0,45% мас.

Спосіб реалізується наступним чином.

Попередньо хімічний посуд, який застосовується для отримання субстанції препарату "валідол", піддають обробці шляхом прогрівання при температурі 100...130°C протягом 1,5 год. Потім у тригорлий реактор марки "Р-1", об'ємом 250 см³, оснащений механічним перемішувачем і термометром, завантажують ментол у кількості 0,026 кг. В мірний циліндр ємністю 100 см³ поміщають 0,082 дм³ ментилового ефіру ізовалеріанової кислоти, що відповідає 0,074 кг, і через воронку приливають у реактор "Р-1". Суміш при перемішуванні нагрівають до температури (30±2)°C та витримують при цій температурі (25±5) хв. Запропонований режим забезпечує повне розчинення ментолу у ефірі. Отриманий розчин ментолу в ментиловому ефірі ізовалеріанової кислоти вакуумним насосом перекачують у проміжну ємність для передачі субстанції на фасування. Субстанція дозується у флаконі ємністю 100 см³ за допомогою скляної воронки з капроною тканиною.

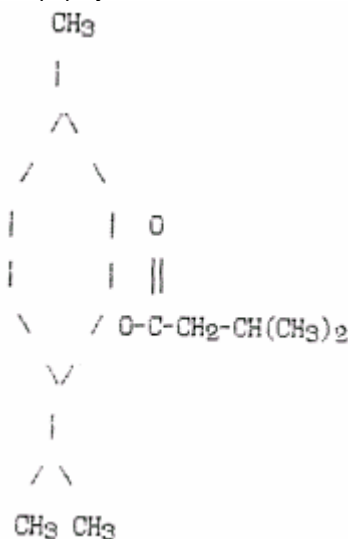
Отримана субстанція "валідол" містить ментолу - 25,9% мас.; ментилового ефіру ізовалеріанової кислоти - 73,9% мас.; домішок - 0,2% мас. (див. табл. 2, приклад 4).

Для отримання препарату у твердій формі (таблетка) у субстанцію вводять наповнювач та в'язучу добавку. Як наповнювач використовують цукор за ГОСТ 22-78 чи ФС42-77-72; як добавку - кальцій стеариновокислий 1-водний (ТУ 6-09-4233-76).

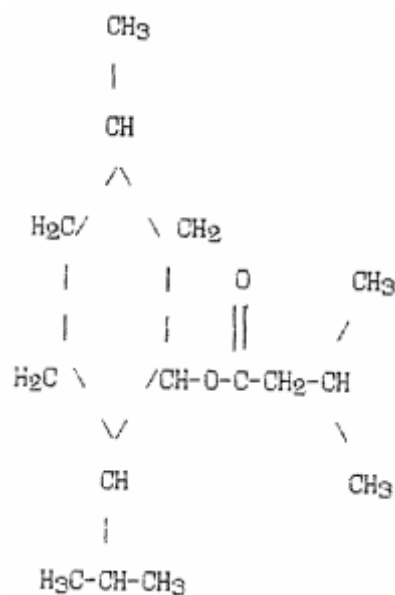
Як випливає з поданих даних табл. 2, приклад 4, таблетка препарату "валідол" характеризується розпаданням - 7 хв та розтиранням - 99,87%.

Характеристика речовин

1. Ментиловий ефір ізовалеріанової кислоти, структурна формула

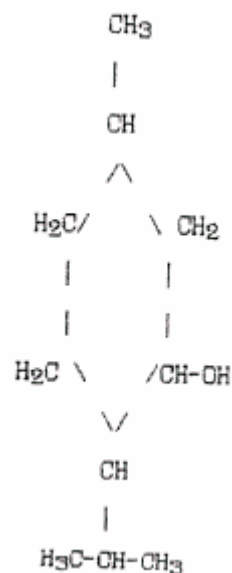

чи

рухлива безбарвна рідина зі специфічним ефірним запахом.

2. Ментол - структурна формула

- тверда речовина у вигляді безбарвних кристалів.

Аналогічно описаній технології були здійснені дослідні з використанням вихідних речовин, взятих у співвідношенні, що заявляється, а, також при позаграничних співвідношеннях.

Встановлено, що діапазон, згідно з винаходом, у співвідношенні ментолу та ментилового ефіру ізовалеріанової кислоти, вибраний із умов, що забезпечують отримання субстанції "валідол" високої якості: стабільний склад субстанції при наявності мінімальних кількостей домішок (табл. 2, приклади 1-8), що забезпечує і високу якість препарату у твердій формі.

При значенні співвідношення ментол:ментиловий ефір ізовалеріанової кислоти (ментиловий ефір) нижче межі за винаходом, наприклад, 1:2,50, тобто в умовах підвищеного вмісту ментолу у субстанції, чи при значенні співвідношення ментол:ментиловий ефір вище межі за винаходом, наприклад, 1:3,05, тобто в умовах підвищеного вмісту ментилового ефіру у субстанції, отримують препа-

рат "валідол", тверда форма якого не відповідає вимогам до таблетованого продукту (табл. 2 приклад 9 і 10 відповідно).

Переваги запропонованого способу отримання заспокійливого судинорозширювального препарату "валідол", порівняно з відомим, підтверджуються даними, наведеними у табл. 2.

Як випливає з порівняльного аналізу ефективності способів і якості отриманих препаратів "валідол" у вигляді субстанції і таблеток, запропонований спосіб переважає відомий за такими показниками: за якістю лікарського препарату, яка забезпечується отриманням стабільного складу субстанції при мінімальному вмісті домішок: інтервал

коливань вмісту компонентів звужується в 6-8% до 3%, тобто в 2-2,7 раза при одночасному зменшенні домішок до 0,2 -0,45% мас., тобто приблизно в 10 разів; за розходом субстанції для отримання якісної таблетованої форми препарату; за простотою при створенні, тобто реалізація способу не потребує складного обладнання і не є трудомісткою.

Перевагою запропонованого способу є здешевлення отримуваного препарату за рахунок спрощення процесу його виготовлення і зменшення витрати вихідних компонентів при отриманні стабільного складу субстанції.

Таблиця 1

Склад однієї таблетки	г	% мас.
Субстанція	0,060	4,906
Цукор	1,158	94,685
Кальцій стеариновокислий 1-водний	0,005	0,409
Всього:	1,223	100,00

Таблиця 2

№ п/п	Склад субстанції препарату валідол, %			Співвідношення ментол/ментиловий ефір	Характеристика таблеток	
	ментол	ментиловий ефір	домішки		розпадання, хв	стирання, %
1	24,8	74,8	0,3	1:3,0	7	99,84
2	25,7	74,0	0,3	1:2,88	8	99,94
3	25,16	74,4	0,45	1:2,96	8	99,87
4	25,9	73,9	0,20	1:2,85	7	99,85
5	25,1	74,6	0,30	1:2,97	7	99,88
6	27,2	72,52	0,28	1:2,80	9	99,75
7	27,7	72,0	0,30	1:2,60	9	99,71
8	28,0	71,85	0,35	1:1,55	10	99,65
поза межні значення						
9	28,8	71,10	0,30	1:2,50	12-15	99,40
10	23,7	77,95	0,35	1:3,00	6-7	99,20
прототип						
11	23-28	68-75	2-4		8-15	99,1-99,4

ДП "Український інститут промислової власності" (Укрпатент)
Україна, 01133, Київ-133, бульв. Лесі Українки, 26
(044) 295-81-42, 295-61-97

Підписано до друку _____ 2001 р. Формат 60x84 1/8.
Обсяг _____ обл.-вид. арк. Тираж 50 прим. Зам. _____

УкрІНТЕІ, 03680, Київ-39 МСП, вул. Горького, 180.
(044) 268-25-22